

vergadering **C147**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 16 februari 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de beoordelingsronde in het kader van het Cultureelerfgoeddecreet – 1441 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de indien- en beslissingsdata bij internationale kunstprojecten – 1490 (2022-2023)	6
VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over energiescans en energiecoaching bij cultuurorganisaties en de plannen voor een duurzaam cultuurbeleid – 1492 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over een eenvoudigere participatie aan en toepassing van het kansentarief op het UiTPAS-systeem voor socioculturele verenigingen – 1505 (2022-2023)	16

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de beoordelingsronde in het kader van het Cultureelerfgoeddecreet – 1441 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: Goeiemorgen, collega's. Hier buiten worden wat interviews afgenomen voor Complimentendag, dus allereerst mijn complimenten om hier vandaag allemaal zo vroeg te zijn.

Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Dank u wel, voorzitter. Ik dacht dat Complimentendag begin maart is, maar ik wil u alvast complimenteren met de goede manier waarop u deze commissie voorzit.

Minister-president, ik zal u een complimentje geven na het beantwoorden van de vraag, als ze goed beantwoord is, als dat goed is voor u. (*Gelach*)

Minister-president, ten laatste op 15 januari konden cultureelerfgoedorganisaties een aanvraag indienen voor werkingssubsidies. Onze cultureelerfgoedorganisaties, onze musea, onze archieven hebben allemaal hun best gedaan om een goed dossier in te dienen. We zijn eens gaan snuisteren op de website van het departement, maar daar is er tot op heden nog maar weinig over terug te vinden. Toen de gelijkaardige ronde bij het Kunstendecreet in die fase zat, vonden we op de website van het Departement Cultuur, Jeugd en Media toch al wat meer informatie.

De reden daarvoor is misschien dat er voor deze beoordeling, anders dan bij het Kunstendecreet, niet wordt gewerkt met een draaiboek voor de beoordelingsprocedure maar met een huishoudelijk reglement, waarin de dagelijkse interne en externe aangelegenheden over de werking van de commissies en externe experts geregeld zijn, en waarin ook de deontologische code is opgenomen. Ook dat huishoudelijk reglement vinden we niet terug op de website van het departement. Daarom heb ik een aantal vragen voor u.

Hoeveel aanvraagdossiers werden ingediend en hoeveel daarvan werden ontvankelijk verklaard?

Wat is het totaal aangevraagde subsidiebedrag voor werkingssubsidies door cultureelerfgoedorganisaties?

Hoeveel beoordelingscommissies werden er samengesteld? Graag ook een toelichting over de samenstelling van de beoordelingscommissies en de toewijzing van de aanvraagdossiers per commissie, want deze informatie ontbreekt ook op de website van het departement.

Mijn laatste vraag is: hoe werden de leden van de beoordelingscommissies voorbereid op hun belangrijke taak? Kunt u toelichting geven bij het huishoudelijk reglement van de beoordelingscommissies?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Brouwers, vooraleer ik inga op uw, zoals altijd zeer pertinente en gedetailleerde, vragen kan ik u meegeven dat de praktische afspraken voor de erfgoedronde wel degelijk opgenomen zijn in een draaiboek. Dat werd opgesteld door het Departement Cultuur, Jeugd en Media, in samenspraak met de Adviescommissie Cultureel Erfgoed. Dat draaiboek staat

naast het huishoudelijk reglement, dat formele bepalingen voor de advisering bevat, waaronder de deontologische regels.

Beide documenten zijn op gelijkaardige wijze opgesteld als voor de kunstenronde. Het klopt dat deze documenten niet terug te vinden zijn op de webstek van het departement. De reden daarvoor is eenvoudig: het gaat om documenten die specifiek bedoeld zijn voor de commissieleden en die dus weinig informatiewaarde hebben voor het grote publiek. Het departement heeft die documenten daarom enkel bezorgd aan de commissieleden.

Beide documenten bevatten geen geheimen en kunnen op eenvoudig verzoek opgevraagd worden bij het departement.

De namen van de commissieleden staan ook niet vermeld op de webstek van het departement. Het departement wil daarmee vermijden dat commissieleden tijdens de beoordeling persoonlijk worden benaderd. Tegelijk begrijpen we ook de vraag van de sector om te weten wie hun aanvraag beoordeelt. In het kader van de aanvraag is er een gesprek voorzien met de commissie. Kort voor het gesprek wordt de samenstelling van de commissie meegedeeld aan de aanvrager.

Ook hier wil het departement daarover transparant communiceren naar de buitenwereld, als daar vraag naar is. Volgens de interne afspraken binnen het departement kan de samenstelling van de commissies meegedeeld worden via de webstek nadat de adviezen publiek gemaakt zijn.

Dan ga ik in op uw vragen.

Er werden op 15 januari 2023 84 aanvragen ingediend. Alle aanvragen waren ontvankelijk. Ik kan ook meegeven dat daar 13 nieuwe aanvragen tussen zitten: 5 musea, een cultureelarchiefinstelling, 5 erfgoedbibliotheeken, een landelijke dienstverlenende rol en een erfgoedpublicatie.

Wat het totaal aangevraagde subsidiebedrag betreft: er is in totaal voor 55,4 miljoen euro aan werkingssubsidies aangevraagd door de sector. Dezelfde organisaties ontvangen in 2023 voor 34,3 miljoen euro aan werkingssubsidies. Dat betekent dus dat de sector globaal een verhoging met 21,1 miljoen euro vraagt, wat neerkomt op een stijging van 61 procent. Dat is fors, 'iets meer' dan de indexering.

Er zijn vijf beoordelingscommissies, respectievelijk voor de behandeling van aanvragen van de landelijke musea, de bovenlokale musea, de culturele archieven en erfgoedbibliotheeken, de landelijke dienstverlenende rollen en de organisatie immaterieel erfgoed, en ten slotte de erfgoedpublicaties. Naast deze vijf beoordelingscommissies is er ook een afstemmingscommissie, die de adviezen over de commissies heen op elkaar afstemt.

U vroeg ook toelichting bij de samenstelling van de beoordelingscommissies. Er wordt dus gewerkt met vijf commissies. Iedere commissie behandelt daarbij de aanvragen van dezelfde werkvorm. Afhankelijk van het aantal aanvragen kunnen er ook verdere opdelingen gebeuren of werkvormen samengenomen worden. De musea zijn bijvoorbeeld de grootste groep. Daarom zijn er twee museumcommissies: een voor de bovenlokale en een voor de landelijke musea.

Deze manier van werken staat ook beschreven in het draaiboek en is doorgesproken met de Adviescommissie Cultuur Erfgoed. Dat is de commissie die toeziet op het kwalitatieve verloop van het beoordelingsproces.

De samenstelling van de commissies gebeurde door het departement in afstemming met mijn kabinet. Bij de samenstelling stonden er twee principes centraal: het verzekeren van voldoende expertise en het vermijden van betrokkenheden.

Daarnaast is er ook gekeken naar een evenwichtige man-vrouwverhouding en de spreiding over Vlaanderen.

Ik kan ook meegeven dat ik erg tevreden ben met de respons die we kregen uit de sector om op te treden als expert. Meer dan tweehonderd personen stelden zich kandidaat. Dankzij die respons zijn we erin geslaagd om de beoordelingscommissies op een kwalitatieve en evenwichtige manier samen te stellen. Bij dezen wil ik de sector dan ook nog eens bedanken voor zijn inzet.

Ten slotte wil ik het nog hebben over het vermelden van de samenstelling van de commissies op de webstek van het departement. Zoals meegegeven in de introductie worden de organisaties op de hoogte gebracht van de samenstelling van de commissies, maar wordt dat nog niet gecommuniceerd via de webstek van het departement. Dat kan gebeuren in een latere fase, nadat de adviezen publiek gemaakt zijn.

Hoe werden de leden voorbereid op hun adviesopdracht? Daarvoor zijn verschillende initiatieven ondernomen. Op 2 december 2022 organiseerde het departement een informatiesessie voor de experts die kunnen worden aangeduid als commissielid. Op die informatiesessie kwam de procedure voor de erfgoedronde aan bod, zoals ze ook beschreven staat in het draaiboek, en er werd een toelichting gegeven bij het huishoudelijk reglement. Deze documenten werden uiteraard ook aan de leden bezorgd.

In de tweede helft van januari werd er een startvergadering georganiseerd per commissie. De commissieleden kregen daar een uitgebreide briefing over het verloop van de erfgoedronde. Daarbij kwamen zaken aan bod zoals de procedure, het wettelijk kader en de criteria die behandeld moeten worden, naast ook een aantal praktische zaken zoals de planning van de vergaderingen of de toegang tot het digitale portaal. Voor de voorzitters van de commissies was er daarnaast nog een afzonderlijke voorbereidende vergadering.

Er werden door het departement ook verschillende hulpmiddelen ter beschikking gesteld aan de commissieleden. Per commissie is er bijvoorbeeld een Teamsportaal opgezet waar de commissieleden alle relevante informatie kunnen terugvinden. Voor de commissieleden zijn er ook handleidingen en sjablonen opgemaakt. Het opmaken van de adviezen gebeurt via het digitale KIOSK-portaal van het departement.

Bij de advisering zijn er, terecht, bezorgdheden naar betrokkenheden. Doorheen het proces is er daarom veel aandacht besteed aan de deontologie. Alle commissieleden werden bevraagd over mogelijke betrokkenheden. Dat gebeurde zowel bij de samenstelling van de commissies als op de startvergadering. Om elke twijfel uit te sluiten, stemde het departement daarover nog af met de voorzitter van de Adviescommissie Cultureel Erfgoed, nadat de commissies waren samengesteld en mogelijke betrokkenheden gemeld. Zodra een commissielid rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken is bij een aanvraag, kan dat commissielid niet aanwezig zijn bij de advisering van dit dossier en de betreffende documenten niet raadplegen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Dank u wel, minister-president. Ik wil u ook een complimentje geven voor het uitgebreide antwoord. Daarmee weten we toch iets meer, want er is echt wel een verschil op de website tussen hoe dat rond het Kunstendecreet werd gecommuniceerd en hier voor het Cultureelerfgoeddecreet. Er is daar een licht verschil. Maar u hebt helemaal uitgelegd dat er toch transparantie komt en zeker naar de organisaties, maar allemaal op een goed moment. Ik denk dat het niet slecht is om dat 'just in time' te doen zodat er ook niet te veel

tijd is om toch maar mensen proberen te beïnvloeden. Ik zie dat de administratie daar wel aandacht voor heeft. Ook voor die deontologie, waar u op het einde nog naar verwees, dat is zeer belangrijk. Stel dat een van de organisaties een negatief advies krijgt en ze gaan in beroep en er komt een heel proces van, en men komt nadien te weten dat er in die beoordelingscommissie iemand zat die eigenlijk op een of andere manier wel betrokken partij was, zou dat toch een beetje jammer zijn en heel de procedure onderuit kunnen halen. Ik vind het dus zeer goed dat daar heel veel aandacht voor is.

Ik ben wel wat geschrokken van het aantal aanvragen – er zijn er 84, 13 nieuwe – en de som. Als iedereen een positief advies zou krijgen, moet u bij wijze van spreken 21 miljoen euro gaan zoeken. We weten wel dat het zover niet zal komen en dat er doorheen de procedure allicht een aantal zullen uitvallen. Dat is jammer genoeg altijd zo, jammer voor die organisaties. Maar toch vraag ik mij af: stel dat er toch meerkosten komen. We hebben nu 34,3 miljoen euro ingeschreven in 2023. Als we de komende jaren meer gaan nodig hebben, is dat ergens voorzien of gaat u dat voorzien? Eventueel zal dat pas bij de volgende begrotingsronde moeten, veronderstel ik.

Ik was ook heel tevreden dat er dan toch een draaiboek was, want dat was ons ook ontgaan.

Ik had eigenlijk wel wat vragen over de budgetten, maar daar kunt u allicht nog niet zo heel veel over zeggen. We moeten natuurlijk de procedure ook afwachten. Dank u wel.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik heb van een groot staatsman geleerd: los de problemen op wanneer ze zich voordoen. Die man is u ongetwijfeld niet onbekend. Begrotingen worden opgesteld bij begrotingen. We zullen dus eerst kijken wat uit die ronde komt en dan zien wat noodzakelijkerwijze moet gebeuren op begrotingsvlak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de indien- en beslissingsdata bij internationale kunstprojecten – 1490 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Marius Meremans

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister-president, op 31 januari 2023 verwachtten de verschillende organisaties die een dossier hadden ingediend op de subsidiëlijn internationale presentatieprojecten, een beslissing van u in de bus met betrekking tot hun project. Maar de beslissing kwam voorbij de deadline.

De deadline voor het indienen van een project was 31 oktober 2022, de eerstvolgende indiendatum was 31 januari 2023. U ziet meteen het probleem. Normaal gezien komt een beslissing voor een in oktober ingediend project ten laatste drie maanden na de uiterste indiendatum. Nu werd die deadline niet gehaald. Dat maakt ook dat diegenen die hun project origineel hadden ingediend, eigenlijk geen tijd hadden om er nog aan te sleutelen en het alsnog in te dienen voor de volgende indiendatum van 31 januari. Er komt een probleem van timing vanwege een laattijdige beslissing over het origineel ingediende project.

Binnen de indienronde van 15 mei 2022 voor projectsubsidies en beurzen binnen het Kunstendecreet hebben we eigenlijk hetzelfde probleem gezien. Daar stond gecommuniceerd op KIOSK dat de beslissing zou vallen op 15 juli, terwijl de uiteindelijke beslissing maar kwam op 15 september, de dag van de daaropvolgende deadline voor het indienen van projecten en beurzen. Uiteindelijk werd pas midden september 2022 op de website van Cultuur, Jeugd en Media (CJM) gecommuniceerd dat de beslissingsdeadline in september in plaats van in juli zou vallen. Het gevolg is dat heel veel kunstenaars en mensen die die projecten indienen, echt in de problemen komen. Dat betekent dat ze voor een jaar de kans missen om een aangepast voorstel in te dienen en het op basis van feedback beter te doen.

Het gaat ook niet alleen over vertragen, sommige projecten zullen ook niet doorgaan. Dat is wel heel spijtig. Het is ook spijtig met het oog op goed bestuur. Als er wordt gecommuniceerd dat er deadlines zijn, dan verwachten mensen dat, als zij zich daaraan houden, ook de overheid en de bevoegde minister dat doen.

De vraag die ik hier wil voorleggen is: hoe komt dat? Hoe komt het dat de deadline tot beslissen het voorbije halfjaar tot twee maal toe niet kon worden gerespecteerd? Wat zijn de consequenties voor het laattijdig meedelen van de beslissingen voor de indieners?

Over de verschillende subsidiereglementen heen liggen de beslissingsdeadline en eerstvolgende indiendata soms heel dicht op elkaar. Die vaststelling maken we naar aanleiding van dit voorval. Dus, als er ergens een kink in de kabel komt bij de overheid en ze niet tijdig een antwoord kan geven, dan hebben de indieners een probleem omdat de indiendata ook exact rond die periode liggen. Is het voor u een piste om bij alle subsidielijnen een minimale tijd tussen uiterste beslissingsdatum en de eerstvolgende indiendatum te voorzien als een soort bufferperiode? Dit zou zowel indieners als beoordelaars genoeg zuurstof moeten geven. Kan dit evolueren naar een meer uniform systeem? Wat is uw visie hierover?

Dezelfde vraag kan gesteld worden over de aanvraagprocedure: ook daar zou het tijdig verschijnen van de aanvraagprocedure vastgelegd moeten kunnen worden in een reglement. Zult u hierover overleggen met de administratie? Wat is uw visie daarrond?

Ten slotte, u hebt binnen het strategisch kader voor internationaal cultuurbeleid een aantal prioritaire landen en regio's gekozen. Heeft deze lijst invloed op de beslissingen die u neemt met betrekking tot internationale projecten? Op basis waarvan werd die lijst samengesteld, en wie heeft deze criteria bepaald?

De laatste vraag wijkt een beetje af van de andere, maar in het kader van deze specifieke vraag is ze wel zinvol.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Almaci, u gaat in uw vraagstelling uit van een tot tweemaal toe niet respecteren van de beslissingsdeadline in het voorbije half jaar, waarbij u onder meer verwijst naar de aanvraagronde van 15 mei 2022 voor projectsubsidies en beurzen. De beslissing over die aanvraagronde is wel degelijk tijdig genomen. Zoals bepaald in artikel 29 en artikel 34 van het besluit van de Vlaamse Regering (BVR) tot uitvoering van het Kunstendecreet, is de uiterste indiendatum voor de ronde aanvragen beurzen en projectsubsidies die volgt op de indiendatum voor aanvragen werkingssubsidies, 15 mei. Aangezien artikel 32 en 37 van het BVR bepalen dat de minister uiterlijk vier maanden na de uiterste indiendatum beslist, valt de beslissing van de ronde van 15 mei dus uiterlijk op 15 september. Mijn administratie heeft de afwijkende timing via alle gebruikelijke kanalen tijdig gecommuniceerd naar de sector en naar de aanvragers.

Ik ga dan ook enkel dieper in op de beslissing over de aanvraagronde van 31 oktober 2022 voor internationale presentatieprojecten.

De principiële beslissing voor de internationale presentatieprojecten voor de eerste ronde van 2023 werd genomen op 23 januari 2023. In het kader van de herijking – dat is een afstemmingsoefening tussen meerdere grote decreten die wordt uitgevoerd door mijn administratie – werd beslist om de communicatie met de subsidieaanvrager te voeren op het moment dat alle nodige documenten getekend zijn.

Conform artikel 61 van het BVR, neem ik, als bevoegd minister, uiterlijk drie maanden na de uiterste indiendatum de beslissing over de toekenning, wat in dit geval uiterlijk op 31 januari 2023 had moeten gebeuren. Dit is een strakke timing waarbinnen diverse fases van de procedure doorlopen moeten worden. Dat gaat over de toetsing ontvankelijkheid, koppeling van dossiers in KIOSK, samenstelling van de commissies, beoordeling van de dossiers, uitschrijven van de adviezen, principiële beslissing van de minister, nota van de Inspectie van Financiën (IF) en de definitieve beslissing. Mijn administratie stelt werkelijk alles in het werk om binnen de vooropgestelde timing een beslissing te verkrijgen, maar de termijn van drie maanden laat niet veel marge toe. Doordat de kerstvakantie in de beslissings-termijn van drie maanden viel, werd het ministerieel besluit drie dagen te laat ondertekend.

De administratie deelt de beslissing over de ingediende aanvraag mee aan de aanvrager binnen vijftien dagen nadat de beslissing is genomen. Dat is in dezen gebeurd. Er is dus inderdaad met drie dagen plus vijftien dagen een overschrijding van de termijn gebeurd.

Over de verschillende subsidiereglementen en de beslissingsdeadline en eerstvolgende indiendata die heel dicht bijeen liggen, begrijp ik uw bekommernis. Echter, indien we dossiers willen laten beoordelen door commissies via het gekende peer-reviewsysteem, zijn er minimaal enkele maanden nodig om dit rond te krijgen. De commissies worden op maat samengesteld, de commissieleden lezen de dossiers en maken insteken, ze komen meermaals samen en stellen hun advies op. Voor de beurzen en projectsubsidies binnen het Kunstendecreet gaat het om een groot aantal aanvragen per ronde. Dat zijn er gemiddeld zo'n 450 à 500. Dit heeft uiteraard een impact op het aantal rondes dat per jaar kan plaatsvinden. Omdat zoveel kunstenaars en initiatieven afhankelijk zijn van de beurzen en projectsubsidies, is in het nieuwe Kunstendecreet voorzien dat de beslissing ruim voor de nieuwe deadline van beurzen en projectsubsidies bekendgemaakt wordt. U weet dat dat vanaf dit jaar van start gaat.

De korte periode tussen indiendeadline en beslissing bij enkele van de subsidie-instrumenten is er dus omdat elke beoordelingsronde nu eenmaal tijd kost. Als we de kunstensector de zuurstof zouden willen bieden waarover u het hebt, dan zou dit, helaas, betekenen dat we minder rondes per jaar zouden moeten overwegen. Dat fnuikt dan weer ad-hockansen, want hoe meer indiendeadlines per jaar, hoe minder ruim op voorhand de kunstenaar zijn dossier moet finaliseren. Specifiek voor de internationale presentatieprojecten heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om vier indienrondes per jaar mogelijk te maken. Dit laat kunstenaars toe om nog kort op de bal subsidies aan te vragen, omdat internationale uitnodigingen en samenwerkingen soms laat rond zijn. Maar dat wil ook zeggen dat, als je een ronde mist, de volgende ronde daar eigenlijk snel is.

Ik acht het dus niet opportuun om de tijd tussen de communicatie van de beslissing en de nieuwe indienronde voor alle subsidielijnen binnen het Kunstendecreet gelijk te stellen. Er zijn gewoon werkbare verschillen tussen de verschillende kunstvormen.

Ook met betrekking tot de vraag over de aanvraagprocedure, onderschrijf ik uw bekommernis dat de modaliteiten van een aanvraagprocedure tijdig moeten worden bekendgemaakt. Vandaar dat dit is opgenomen in de huidige regelgeving. In het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Kunstendecreet – en dan heb ik het over artikel 4, derde lid – is ingeschreven dat de administratie ten minste drie maanden voor de uiterste indiendatum van de aanvraag het model voor de aanvraag ter beschikking stelt via een webtoepassing. Mijn administratie heeft ervoor gezorgd dat de aanvraagmodule en de aanvraagmodaliteiten voor de verschillende subsidie-instrumenten tijdig beschikbaar waren in de webtoepassing KIOSK. Zij besteedt ook ruim aandacht aan de bekendmaking van de indien-deadlines voor de verschillende subsidie-instrumenten via de website van het departement en in de maandelijkse digitale Nieuwsbrief Kunsten. Op de website van het departement vinden aanvragers bovendien voor elk van de verschillende subsidie-instrumenten een handleiding met een gedetailleerde toelichting bij de aanvraagprocedure.

Dan zal ik het hebben over uw vierde vraag. De prioritaire landen en regio's van het internationaal cultuurbeleid zijn grotendeels gelijk aan die van het Vlaams buitenlands beleid, zoals opgenomen in het regeerakkoord 2019-2024 en de beleidsnota Buitenlands Beleid en Ontwikkelingssamenwerking. We praten dan over strategische doelstelling 3: 'Vlaanderen heeft sterke partners, zowel dicht bij huis als ver weg'. Daarnaast zijn ook de landen waar Vlaanderen een diplomatieke vertegenwoordiging heeft aan de lijst toegevoegd.

Het artistieke criterium blijft het belangrijkste criterium bij de beoordeling van internationale presentatieprojecten, maar de beoordelingscommissie kan ook het belang van het land of de regio in overweging nemen, bijvoorbeeld als niet alle positief beoordeelde dossiers met het beschikbare budget ondersteund kunnen worden. Het is dus eerder een criteria in tweede lijn.

De criteria voor de beoordeling van deze internationale presentatieprojecten werden opgenomen in het Kunstendecreet, dat is artikel 47, in onderafdeling 3.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Dank u wel voor uw uitgebreid antwoord op de vier vragen, minister-president.

Wat betreft het stuk over de deadline van de ronde 15 mei 2022 voor projecten en beurzen van het Kunstendecreet, zal ik het even checken. Mij is doorgegeven dat die communicatie niet goed is doorgekomen. Maar goed, dat kan ook een vergissing zijn. Ik zal absoluut doorgeven wat u hebt geantwoord.

Maar voor de volgende vragen geeft u aan – en ik denk ook dat we daarop botsen – dat de timing strak is. De kern van het antwoord is eigenlijk dat er niet veel marge is, maar dat we onszelf die strakke timing hebben opgelegd om het mogelijk te maken om kort op de bal te spelen met wat er internationaal gebeurt. Dan kan men drie maanden later nog eens proberen. Daar zit natuurlijk ook een tegenspraak in, want als je ergens kort op de bal speelt, dan is het misschien drie of zes maanden later, als je de deadline niet kunt halen omdat er maar een paar dagen speling op zit en je dus je project niet kunt aanpassen, niet meer zinvol. Dan stelt zich misschien het probleem dat net die opportuniteit en net die projecten die voor dat eerste halfjaar van tel waren, niet meer zinvol zijn voor ronde drie. Vanaf het moment dat je er een ronde tussenuit laat vallen, is het argument om te zeggen 'we willen er vier hebben op een jaar om kort op de bal te kunnen spelen', er misschien ook gewoon eentje dat een handicap wordt voor de indiener. Dat is wel een vraag waar ik mee zit. Maar ik zie wel welke overwegingen er worden gemaakt.

Maar goed, als de druk zo hoog is, zowel op administratie als op indieners, dan is het toch het overwegen waard om het nog eens rustig te bekijken en te evalueren.

Wat betreft de huidige ronde heb ik ook doorgekregen dat de documenten nog steeds niet beschikbaar zijn voor het publiek. Ik weet niet of dat klopt of niet. Men weet dus eigenlijk nog niet wat de overwegingen zijn geweest. Dat wil ik toch nog eens vragen.

En ten slotte ga ik ervan uit dat, wat betreft de laatste vraag, het artistieke het belangrijkste is. Daar ben ik blij om. Maar eigenlijk wordt er dan een gewogen gewicht meegegeven op basis van de strategische landen. Ik had ook nog de volgende vraag: in hoeverre overschrijden het aantal projecten die ingediend worden de capaciteit? In hoeveel van die gevallen wordt het tweede criterium van het strategisch belang van de landen in het kader van het Vlaams buitenlands beleid, de doorslaggevende factor? Sommige projecten kunnen dan misschien artistiek zeer sterk zijn, maar door de beperktheid van het budget uiteindelijk toch uit de boot vallen. Is de vraag helder?

Alles hangt natuurlijk af van het budget. Als het betekent dat het tweede criterium elke keer doorslaggeven wordt, dan zijn er bepaalde projecten die misschien heel waardevol zijn, maar het nooit halen. Maar goed, kiezen is verliezen, dat weet ik ook wel.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Dank u, collega Almaci, voor de interessante vraag en minister-president, voor het al heel uitgebreide antwoord.

Wat de beslissingsdeadlines betreft, spreekt het natuurlijk voor zich dat die gehaald moeten worden. Maar ik heb uit uw antwoord begrepen dat er niet zo'n groot probleem was, bedankt voor die verduidelijking. Als het effectief over drie dagen vertraging gaat, is dat niet onoverbrugbaar.

Ik denk wel dat het klopt, zoals is aangegeven, dat het probleem niet zozeer zit in het aantal aanvraagmomenten, maar wel in de koppeling van de indiendata aan de startdata van de subsidies. Dat is wel terecht.

Als ik de hele procedure bekijk, zie ik wel een aantal aanpassingen die nodig zijn. Heel concreet gaat het over de beperking van het aantal aanvragen per productie die men kan indienen voor die internationale presentatieprojecten, en ook de beperking van een jaar in de tijd. Die zou ik laten vallen. Dat sluit niet aan bij de realiteit van de kunstensector vandaag. Heel concreet: een subsidie kan ook helpen bij een tweede golf voor gezelschappen. Het is vaak heel moeilijk op voorhand te voorspellen of een voorstelling een succes blijkt en of er internationale interesse voor presentatieplekken in het buitenland komt. Het is pas gaandeweg dat het succes daarvan duidelijk wordt. En als een organisatie dus een subsidie aanvraagt voor de eerste ronde, kan er geen subsidie meer worden aangevraagd op het moment dat die subsidie echt een verschil zou kunnen maken. Daarom doe ik een oproep om dat te laten vallen.

Dan is er nog iets in parallel. We moeten ook de evaluatie maken over de procedure voor de werkingssubsidie van het Kunstendecreet. Ook voor projectsubsidies wordt er hier nu gewerkt met budgetten per disciplinecommissie. Dat is een belangrijk evaluatiepunt van de voorbije beoordelingsronde. Want net als bij die structurele ronde is er een gebrek aan afstemming onder die commissies. Het zou kunnen helpen om eerst artistiek die dossiers te evalueren, en dan pas een budget aan de commissies toe te kennen, dan af te stemmen, en daarna pas een definitief advies te formuleren. Hierop zullen we nog uitgebreider ingaan wanneer we hier de evaluatie maken van de beoordeling van de adviezen voor die werkingssubsidie.

Tot slot: ik denk dat de afstemming tussen de decreten goed is. Dat hebben we hier al gezegd. Ik wil wel herhalen dat we moeten blijven letten op de eigenheid van de verschillende deelsectoren.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik wil heel even inpikken op de laatste opmerking die mevrouw Almaci gegeven heeft, namelijk dat er veel waardevolle projecten voor internationale acties zijn. We weten natuurlijk ook dat de middelen altijd ontoereikend zullen zijn. Dan denk ik dus dat dat ons altijd zal nopen tot keuzes maken. Ik ben ervan overtuigd dat we dan beter de focus leggen op een aantal landen, dat dat ook geënt is op ons Vlaams buitenlands beleid, op de Vlaamse buitenlandse strategie, en op die landen waar logischerwijze ook diplomatieke posten zijn. Op die diplomatieke posten is er immers zowel politiek, economisch als cultureel ook kennis van wat het aanbod is en wat de mogelijkheden zijn in dat land. Zij kennen ook onze Vlaamse culturele organisaties in de brede cultuursector, maar specifiek ook onze kunstenorganisaties in de verschillende disciplines. Ze kunnen daar ook heel goed die match leggen. Dan denk ik dat het beter is dat we onze Vlaamse organisaties uitdragen net in die landen waar we bekend en actief zijn en waar we die match kunnen leggen dan de beperkte middelen overal in de wereld te gaan verspreiden. Maar dat is natuurlijk een keuze. Ik wil de keuze die gemaakt is, wel ondersteunen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's, voor de getoonde interesse.

Mevrouw Almaci, ik begin met uw eerste vraag over kort op de bal kunnen spelen en de te nauwe deadlines. De meesten slagen er wel in om een nieuwe aanvraag ... Als er hier of daar mensen zijn, dan zeg ik dat die eigenlijk drie maanden te wachten hebben. Het kan zijn dat hun presentatie dan al voorbij is. Dat is een beetje de bluts met de buil. Ik sta open om dat te evolueren en met de sector te bekijken. Als de sector bij wijze van spreken zegt 'liever drie dan vier, want dat geeft ons iets meer ruimte' en als dat niet opweegt tegen de anderen ... We willen dat gerust in overleg met de sector bekijken, wat in de twee zaken, het voordeel van kort op de bal en het nadeel van de korte deadlines, doorweegt. Ik heb daar geen enkel probleem mee.

Wat de documenten betreft, hebben we het eens gecheckt: het staat op de website, misschien recent, maar het staat nu op de website.

Wat betreft uw vraag over het aantal projecten: het is een nieuwe lijn. Daar zijn eigenlijk nog niet veel gegevens over op dat vlak. We zullen dat opvolgen. Maar op dit moment is dat een nieuwe subsidielijlijn.

Mijnheer Van de Wauwer, de opmerkingen die u geeft, kunnen in de evaluatie, denk ik. Maar u hebt het zelf aangegeven.

Wat de herijking betreft, wil ik hier nog eens heel duidelijk het volgende stellen. We hebben al een aantal decreten gehad die herijkt zijn. Ik zou heel Bijbels kunnen citeren: "Geef aan God wat aan God toekomt en aan de keizer wat aan de keizer toekomt." Maar ik zou hier ook kunnen zeggen: laten we herijken wat herijkt kan worden, zodat je tenminste dezelfde definitie hebt. Het is dus een vereenvoudiging, maar het is geen eenheidsworst die we ervan maken. Wat gemeenschappelijk is over de decreten heen, gaan we ook gemeenschappelijk behandelen en zien dat er geen misverstanden kunnen bestaan omdat het daar zo is en in een ander decreet anders. Maar natuurlijk zijn dat sectorspecifieke decreten, die grotendeels sector-specifiek zijn.

En mevrouw Coudyser, dank u voor de ondersteuning van onze visie.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Dank u wel voor de antwoorden, minister-president. Ik denk dat we elkaar goed aanvoelen, dat het effectief een kwestie is. Het is inderdaad interessant: de haalbaarheid voor de administratie en de feedback die uit de sector komt, zijn de twee zaken die we kunnen bekijken om te weten of we voor de toekomst al dan niet aanpassingen moeten doen. Dat lijkt me een goede manier om verder te gaan. Ik heb de antwoorden gekregen die ik wilde, waarvoor dank.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over energiescans en energiecoaching bij cultuurorganisaties en de plannen voor een duurzaam cultuurbeleid – 1492 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Marius Meremans

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik heb me laten inspireren door een andere minister, die ook naar deze commissie komt, namelijk minister Dalle. In het kader van het plan Vlaamse Veerkracht heeft hij 30 miljoen euro geïnvesteerd om de Vlaamse jeugdinfrastructuur te moderniseren. Een van de grote onderdelen van dat plan gaat over de mogelijkheid om gratis energiecoachings en -scans te kunnen aanvragen, met subsidies tot 10.000 euro om het energiepeil te kunnen optrekken en begeleiding bij het aanvragen van een investeringssubsidie. Het Pulse Transitienetwerk van Cultuur, Jeugd en Media lanceerde het aanbod, en dit in samenwerking met het Vlaams Energiebedrijf (VEB), dat al heel wat expertise heeft opgebouwd in andere sectoren. In 2022 werd een eerste ronde met groot succes afgewerkt, wat niet abnormaal is na zware coronajaren en budgettaire problemen. Ook voor 2023 kunnen heel wat organisaties intekenen. Dat is heel goed, omdat het gaat over jeugdinfrastructuur en duurzaamheid voor de toekomst, en natuurlijk ook gewoon vanuit efficiëntie bekeken.

We hebben hier in de commissie ook vaak het debat gehad over hoe hard de cultuursector gekreund heeft, niet alleen onder corona maar ook onder de hoge energieprijzen. Eigenlijk weerklinkt daar dezelfde vraag: kunnen we niet iets parallel uitwerken voor de cultuursector, met ook dergelijke energiescans en coachings, op dezelfde manier?

Er is vandaag wel al een toolkit, Cultuurzaam, maar de database lijkt vandaag – ik kijk uit naar het antwoord – niet verder te worden aangevuld. Daarnaast zou men de expertise die door het VEB is opgebouwd, perfect ook in de cultuursector kunnen toepassen. Dat zou ook een ondersteuning kunnen zijn voor organisaties die wel een transitie willen maken en een aanvraag voor sectorale investeringssubsidies willen indienen, maar die op dit moment niet kunnen intekenen op zoiets ambitieus. Er is een effectief bestaande nood, maar het ontbreekt aan tijd, geld en technische kennis, in eerste instantie voor het laaghangend fruit, maar ten tweede ook voor een langetermijnvisie om het gebouw en de infrastructuur energie-efficiënter te maken. Op die manier zou de sector niet alleen een uithangbord kunnen zijn voor het transitieverhaal, maar ook gewoon de eigen kosten onder controle kunnen houden. Dat is voor heel veel mensen vandaag een grote zorg.

Vandaar mijn vraag, minister-president: denkt u dat het een optie is om wat er gebeurd is met het VEB in het kader van jeugdbeleid ook toe te passen op het cultuurbeleid? Kunt u wat er door Pulse wordt aangeboden voor jeugdinfrastructuur ook aanbieden voor de culturele infrastructuur?

Ten tweede: wat is de toekomst van de Cultuurzaam? Hoe kijkt u daarnaar? Wordt dat nog verder geüpdatet? Wordt het geïntegreerd in een breder diversiteitsplan? Die kennis moet voldoende actueel blijven en verspreid worden. Dat is wel een bezorgdheid.

Hebt u de nota van Pulse Transitionen netwerk gezien, en de beleidsaanbevelingen daarin gelezen? Bent u bezig met te kijken hoe u dat kunt implementeren? Waarom wel, of waarom niet? Ik kijk uit naar uw antwoord.

U zult het wellicht niet gemist hebben dat er afgelopen maandag een Toekomstcongres was van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC). Wellicht waren er daar een aantal aanwezigen vanuit het kabinet. Een van de centrale thema's was net het debat rond duurzaamheid. De roep in de sector om echt werk te maken van de transitie is echt heel sterk, over beleidsdomeinen heen. Ook daar is er dezelfde filosofie, om ook daar toe te passen wat in andere sectoren kan.

Voilà, dat zijn mijn insteken voor deze vraag.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De mogelijkheid voor subsidiëring van energie-scans in het kader van een bouwproject bestaat al. Culturele organisaties die in aanmerking komen voor investeringssubsidies kunnen een beroep doen op het raamcontract met het VEB of zelf een aanbesteding opstarten om een scan te laten uitvoeren. Dat geldt voor organisaties die in aanmerking komen voor investerings-subsidies.

Het op relancebudget gefinancierde en dus tijdelijk lopende project voor de jeugdsector is zeker en vast succesvol te noemen, net vanwege de laagdrempeligheid. Een doorvertaling van het eenvoudige opzet bij dit project naar Cultuur lijkt me niet zo evident.

In de cultuursector is er een zeer grote variatie in gebouw grootte, complexiteit van de technische installaties, technische knowhow bij gebouwbeheerders, gebruiksparameters, specifieke noden van de infrastructuur, enzovoort. De infrastructuur is vaak moeilijker te vatten: het inschatten van de noodzakelijke ingrepen vergt enerzijds een historische kennis van de infrastructuur, en vanwege de hoge pieken en dalen in gebruik is het anderzijds zeer moeilijk om op korte termijn vast te stellen hoe de gebruikers het energieverbruik kunnen beperken, dus om een quickscan te doen, zeker omdat ze nu ook rekening moeten houden met luchtkwaliteit en luchtverversing.

Mijn administratie en ik evalueren continu het evenwicht dat we trachten te bewaren tussen begeleiding, toeleiding en investeringen in de eigenlijke infrastructuurwerken voor een zo efficiënt mogelijke inzet van middelen voor de verduurzaming van de bovenlokale culturele infrastructuur. Op dit moment zijn er dus geen plannen om een project dat vergelijkbaar is met dat van de jeugdsector op te zetten voor culturele organisaties.

Wat de toolkit Cultuurzaam betreft, voorziet de beheersovereenkomst met Pulse in eerste instantie dat Cultuurzaam integraal deel blijft uitmaken van het aanbod van Pulse met tools die bruikbaar zijn voor de cultuursector, maar ook daarbuiten. Organisaties, bedrijven en overheden binnen en buiten de cultuursector maken

daar veel gebruik van. Cultuurzaam wordt wel degelijk nog aangevuld met nieuwe tools.

In 2023 plant Pulse deze toolkit uit te breiden met goede duurzaamheidspraktijken uit onder andere de cultuursector, waarop kan gezocht worden op basis van de Sustainable Development Goals (SDG's). Zo worden tools zoals bijvoorbeeld de checklist voor energie-efficiëntie en de storytelling, de manier waarop een organisatie met de checklist aan de slag gaat, gecombineerd om nog meer activering op het vlak van duurzaamheid te verwerven. Voor deze uitbreiding en communicatie ervan gaat Pulse op zoek naar private middelen.

Ik heb zeker kennisgenomen van de nota van Pulse Transitienetwerk. Beleidsaanbevelingen rond deze thematiek vormden een onderdeel van de beheersovereenkomst met Pulse voor 2022. Dit is het resultaat van een participatief traject met het netwerk. Ik waardeer de inspanningen die geleverd zijn door Pulse en de organisaties die meewerkten aan dit waardevolle overzicht van inzichten en noden die leven in de sector.

Enkele aanbevelingen liggen in lijn met initiatieven die al lopen. Wijzigingen in de nieuwe reglementen voor investeringssubsidies stimuleren bijvoorbeeld meer aandacht voor integrale duurzaamheid en de nood aan het inpassen binnen een langetermijnstrategie voor een infrastructuur. Circulariteit krijgt een prominentere plek. Mijn administratie buigt zich ook over de financieringskwestie door bijvoorbeeld de mogelijkheid te onderzoeken om investeringssubsidies en leningen te combineren om de financiële druk op cultuur- en jeugdinfrastructuur te spreiden.

Ik lees in de nota veel wil vanuit de sector en vanuit Pulse om kennis uit te wisselen en samen de transitie naar duurzamere infrastructuur verder te zetten. Ik vraag mijn administratie dan ook te bekijken hoe en waar we nog verder aan de slag kunnen met die aanbevelingen uit het Pulserapport.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Minister-president, ik heb u goed begrepen. Eigenlijk zegt u dat wat er gebeurt bij Jeugd, peanuts is in vergelijking met wat er nodig is voor de culturele infrastructuur, gewoon omdat de infrastructuur veel complexer is. Daar kan ik u wel in volgen. De infrastructuur is heel complex en vaak ook erfgoed, en ook gewoon vanwege zowel de akoestiek als de luchtkwaliteit, akoestische isolatie enzovoort.

Het is natuurlijk wel belangrijk om te weten dat ook het kennisniveau van al die culturele organisaties niet even groot is. Er is een heel groot verschil tussen de grote, die heel gespecialiseerde ondersteuning kunnen krijgen, en de eerder kleinere, die effectief een gebouw geërfd hebben zoals ik het noem of in opvolging een gebouw hebben dat ze al heel lang hebben en dat eigenlijk echt toe is aan die totaalrenovatie.

Ik denk dat weinigen echt weten dat die raamcontracten via het Vlaams Energiebedrijf echt voor hen van toepassing zijn en dat ze zichzelf echt te weinig als bedrijf zien op dat vlak. Ik denk dat daar die kennisverspreiding ongelooflijk belangrijk is. Wat dat betreft is de toolkit Cultuurzaam effectief een heel belangrijk element. Ik hoor heel graag dat die nog verder zal worden geüpdatet en daarvoor wil ik u danken, want ik denk dat daar ook echt nood aan is. Ik kijk daar zeker naar uit omdat, zoals u zegt, de complexiteit quickscans moeilijk maakt, en dan is een element zoals Cultuurzaam en het breder verspreiden van het feit dat men gebruik kan maken van VEB wel ongelooflijk belangrijk. Ik ben ook blij om te zien dat daar ook via de storytelling en tools de best practices bij gaan komen. Daarover ging de aanvullende vraag die ik had.

Ik denk dat de nota van Pulse Transitienetwerk en ook het Toekomstcongres van de SARC aangeven dat men echt honger heeft om daarrond verder te werken. Ik hoop dat dat voor een deel een vliegwieleffect kan creëren. Ik ga er dan van uit dat voor u de toolkit Cultuurzaam eigenlijk een stukje een centraal element is dat dan snel dat vliegwieleffect op gang kan brengen.

Daarnaast heb ik nog twee kleine vragen. Als u daar nu niet kunt op antwoorden, kan het eventueel schriftelijk. Bestaat er eigenlijk een database waarin de staat van onze culturele infrastructuur op het vlak van energie gebenchmarkt is met die in de ons omringende buurlanden, zodat we weten hoe we er relatief gezien aan toe zijn en welke beweging we moeten maken? Weten we een beetje wat de stand van zaken is of is dat een nieuw terrein? Ik denk dat dat ook kan helpen om te zien of we een tand bij moeten steken of niet. Ik kan begrijpen dat u daar misschien nu niet meteen op kunt antwoorden, maar het is wel iets dat in het kader van dit debat zinvol is om te weten te komen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Almaci, wat infrastructuurprojecten betreft, komen ze meestal kijken of er geen subsidies voor te krijgen zijn. We geven hun die informatie dan wel mee rond VEB en de raamcontracten die er zijn. Bij mijn weten bestaat zo'n databank niet. Er zijn een aantal gebouwen cultureel infrastructuur die onder Het Facilitair Bedrijf vallen en daar zijn we zo'n oefening wel aan het maken maar dat gaat over eigen gebouwen. Het lijkt mij wenselijk om de sector aan te bieden om iets vergelijkbaars te doen met gebouwen in het jeugdwerk, in cultuur en in sport als wat we binnen Het Facilitair Bedrijf gedaan hebben. Waarom zouden we dan niet doen? Op dit moment bestaat het bij mijn weten niet, maar het lijkt mij een idee om verder uit te werken.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik denk dat het goed zou zijn mochten we een globaal overzicht krijgen van de stand van zaken van de culturele infrastructuur op het vlak van duurzaamheid. Ik denk dat zij daar zelf vragende partij voor zijn. Dat kan ook voor u als beleidsmaker een goede tool zijn voor de toekomst. Dat onthoud ik van het antwoord op de vraag van vandaag.

Ten tweede denk ik wel dat op de website van Pulse letterlijk staat dat Cultuurzaam niet meer wordt aangevuld. Ik heb het speciaal gecheckt. Daarin wordt verwezen naar een nieuwe databank. Dat wijkt af van het antwoord dat u hebt gegeven. Ik denk dat die duidelijkheid wel zinvol is, omdat daar opgeroepen is om in te schrijven op de nieuwe databank. Dat geeft de indruk dat Cultuurzaam verdwijnt. Vandaar dat mijn originele vraag ook was in hoeverre het geüpdatet wordt. Maar ik ga ervan uit dat uw antwoord het 'leading answer' is en dat daar dus een correctie op gaat komen. Ik ben in ieder geval blij dat de toolkit zal worden verdergezet en ik kijk uit naar die best practices maar ik denk dat de communicatie richting de sector wel een beetje aangepast moet worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over een eenvoudiger participatie aan en toepassing van het kansentarief op het UiTPAS-systeem voor socioculturele verenigingen – 1505 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Meyrem Almaci

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, het UiTPAS-systeem is een heel mooi systeem waarbij kansengroepen kunnen participeren aan culturele en vrijetijdsactiviteiten. De grootste drempel om al dan niet toe te treden tot het UiTPAS-systeem zijn voor socioculturele verenigingen de kosten voor die verenigingen bij de toepassing van het kansentarief. De verschillende intergemeentelijke samenwerkingsovereenkomsten (IGS'en) voor de UiTPAS zijn niet eenvormig. De pashouder zelf, wanneer hij recht heeft op het kansentarief, betaalt maar 20 procent van de oorspronkelijke kosten. Dat is overal wel hetzelfde. Natuurlijk moet die overige 80 procent korting ook ergens gevonden worden. Dat gaat het best door die te spreiden. Maar daar zijn er grote regionale verschillen. Die 80 procent korting wordt via een verdeelsleutel gedragen door enerzijds de lokale overheid en anderzijds de organisator. Die verdeling schommelt tussen de verhouding van 40/40, 60/20 tot zelfs 70/10. Voor socioculturele verenigingen met veel leden en deelnemers met recht op het kansentarief is 40 procent zelf dragen zeer veel, laat staan dat de verhouding nog groter zou zijn.

Er zijn dus heel veel regionale verschillen, en vanuit de socioculturele sector hoor ik de vraag om tot een eenvormige berekening te komen, met minimale last voor de lokale organisator om zo maximale participatie en toepassing van het kansentarief te stimuleren. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat de UiTPAS de werking van een vereniging onder druk gaat zetten. Anderzijds horen we ook dat de lasten niet te hoog mogen zijn voor de lokale besturen. Een solidaire kostendeling tussen enerzijds de lokale organisaties en anderzijds de lokale besturen lijkt mij de beste aanpak. Toegepast lijkt mij daarom de verdeling 20 procent voor de gebruiker, 40 procent voor de organisator en 40 procent voor het lokaal bestuur het best te verantwoorden. Dat lijkt me ook de meest faire verdeling. Op die manier neemt elke betrokkene zijn verantwoordelijkheid en wordt het vrijetijdsaanbod voor personen in armoede gemaximaliseerd.

Maar er zit natuurlijk ook een pervers gevaar in. Indien een organisatie erin slaagt om te veel mensen uit die kansengroepen te bereiken en te laten deelnemen aan het vrijetijdsaanbod, leidt dat ook tot heel grote kosten voor die organisatie. Er bestaan een aantal good practices. In de regio Gent bijvoorbeeld – en dat is sinds de invoering ook overgenomen in andere regio's – hebben ze een subsidie-reglement met tegemoetkomingen daaraan. Wanneer er meer dan 5 procent leden deelnemen aan kansentarief, vervalt de derving vanuit de vereniging en staat de lokale overheid in voor de volledige derving. Vanaf de eerste inschrijving tegen kansentarief na die eerste 5 procent wijzigt de verdeelsleutel in 20 procent voor de gebruiker en 80 procent voor de lokale overheid.

Daarom heb ik de volgende vragen voor u, minister-president.

Hoe kijkt u naar die verschillen in de verdeelsleutels in de verschillende regio's?

Hoe staat u tegenover een eenvormige verdeelsleutel, meer concreet die verdeelsleutel waarbij de gebruiker van het kansentarief 20 procent betaalt, de organisator 40 procent en het lokale bestuur 40 procent?

Hoe kijkt u naar het voorstel om vanaf 6 procent inschrijvingen aan kansentarief de verdeelsleutel voor de bijkomende inschrijvingen aan te passen naar 20 procent gebruiker en 80 procent lokale besturen, om zo die organisaties niet te zwaar te belasten?

Welke initiatieven plant u in dat geval om tot zo'n faire verdeelsleutel te komen?

Ik kijk heel erg uit naar uw antwoorden.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, hoe kijken we naar de verschillen in de verdeelsleutels? UiTPAS voor mensen in armoede werkt met solidaire kostendeling, waarbij een persoon in armoede 20 procent van de deelnameprijs betaalt en de overige 80 procent wordt gedeeld door de organisator en de lokale overheid. Deze verdeelsleutel werd bepaald in nauwe afstemming met het Netwerk tegen Armoede. Vlaanderen is voorstander van een uniforme verdeelsleutel 20-40-40, dus met 40 procent derving door de organisatoren.

In 2019, naar aanleiding van een evaluatie van UiTPAS, werd deze verdeelsleutel trouwens door de Vlaamse Regering bevestigd als een best practice. De verdeelsleutel 20-40-40 wordt ook gebruikt bij Vrijuit – dat is Demos – voor deelname aan bovenlokaal aanbod door mensen in armoede.

UiTPAS is een Vlaams programma, maar het wordt samen met de lokale overheid gelanceerd, het wordt ingepast in de lokale context en mee gefinancierd met lokale middelen. Middels een motivatie door de lokale overheid, die overlegt met de beoordelingscommissie UiTPAS, waarin Demos, het Netwerk tegen Armoede, Bataljong, Sport Lokaal, OP/TIL en het Departement Cultuur, Jeugd en Media (CJM) zetelen, kan om die reden geadviseerd worden om een afwijking van de best practice – dus de 20-40-40 – te aanvaarden, voor zover een persoon met een beperkt inkomen maximaal 25 procent van de prijs betaalt en de organisator minstens 10 procent derft.

Wanneer UiTPAS-regio's het door de organisatoren te derven percentage willen beperken, wordt dit in eerste instantie door de beoordelingscommissie afgeraden, aangezien hierdoor de financiële inspanning overwegend bij het lokaal bestuur wordt gelegd, wat sneller zal leiden tot beperkingen van het beschikbare aanbod voor mensen in armoede.

Het is wel zo dat bij sommige organisatoren veel wordt geparticipeerd door mensen in armoede, bij andere minder. De financiële impact binnen de sportsector met jaarlidmaatschappen is dan weer vaak een stuk groter dan in de socioculturele sector.

Lokale besturen zijn het best geplaatst om de afweging te maken waar het nodig is om uitzonderlijke verdeelsleutels te hanteren. Dat zie je ook in de praktijk gebeuren via subsidiereglementen, in twee regio's ook via een andere verdeelsleutel bij het aanbod in de sportsector – daar geldt dan 20-60-20 – of ook via de 5 procent-regel, waarnaar de vraag verwijst. We zien bij de lokale besturen op dit moment veel interesse in de werking van de 5 procentregel.

Kortom, er zijn verschillen, maar ze zijn eerder uitzonderlijk. Ze zijn ook gemotiveerd en in overleg bepaald. De best practice van 20-40-40 blijft dus overeind en we zien in de praktijk ook dat de verdeelsleutel 20-40-40 nog steeds de norm is. Van de 31 UiTPAS-regio's zijn er slechts 5 waar er een andere verdeelsleutel geldt dan de algemene regel.

Daarnaast zien we dat sommige UiTPAS-organisatoren hun maatschappelijk engagement zelfs ruimer nemen en uit de grenzen van hun eigen UiTPAS-regio breken.

Zij bieden structurele korting op activiteiten of lidgelden aan UiTPAS-houders met kansensatuut uit alle UiTPAS-regio's en derven zo 80 procent. Het overzicht daarvan vindt u op de website van [publiq](#).

Hoe sta ik tegenover een eenvormige verdeelsleutel? Vlaanderen blijft achter een solidaire kostendeling staan: de best practice van 20-40-40, waarbij een persoon in armoede 20 procent van de deelnameprijs betaalt en de overige 80 procent wordt gedeeld door de lokale organisator. Deze verdeelsleutel werd bepaald in nauw overleg met het Netwerk tegen Armoede, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en wordt door duizenden aanbieders in Vlaanderen aanvaard als hun engagement om participatie van mensen in armoede mee mogelijk te maken.

De 5 procentregel is een voorbeeld van hoe lokale besturen de UiTPAS-organisatoren die hun sociaal engagement met succes opnemen, extra ondersteunen. Deze 5 procentregel vond zijn ontstaan in de regio Gent en wordt nu reeds door verschillende lokale besturen geadopteerd. Er is mij tot op vandaag geen vraag vanuit het werkveld bekend om van deze verdeelsleutel een best practice te maken.

Welke initiatieven wil ik nemen? Ik zie de 20-40-40-regel op dit moment nog steeds als een goede en faire verdeelsleutel. Een lokaal bestuur heeft daarenboven de mogelijkheid om gericht in te grijpen om organisatoren in hun engagement voor de doelgroep extra bij te staan.

De UiTPAS bestaat tien jaar. Dat lijkt me eigenlijk het moment om eens een grondige evaluatie te doen. Die evaluatie polst naar de doelmatigheid van het instrument, maar ook naar de algemene principes, de verdeelsleutel, de getrapte ondersteuning en zo meer. Dat is een omvangrijke oefening, waar we de tijd moeten voor nemen. Het is ook de bedoeling om het aanbod van Vrijuit, in het kader van het stopzetten van het Participatiedecreet, in te kantelen in de UiT-producten vanaf 2025. Daarom zal ik voorstellen om een uitgebreide evaluatie als actie in te schrijven in de beheersovereenkomst 2024-2025 van publiq. De resultaten van deze uitgebreide evaluatie kunnen dan omgezet worden in eventuele acties in de beheersovereenkomst voor de periode erna, 2026 tot 2030.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Het systeem is me uiteraard heel goed bekend. Ik ben blij om te horen dat Vlaanderen 20-40-40 als de norm en de good practice mee hanteert. Dat er slechts 5 van de 31 IGS'en zijn die een andere verdeling hanteren, wist ik ook nog niet. Ik heb dat schriftelijk opgevraagd maar heb dus bij dezen het antwoord van u gekregen.

Ik wil wat u hier zegt herhalen, namelijk de oproep om de uitzondering de uitzonderling te laten zijn, en de 20-40-40 de norm, om zo een zo solidair mogelijke spreiding te hebben. We moeten vooral ook onze organisaties niet te hard gaan belasten. Ik ben wel blij om te horen dat u aangeeft dat er vanuit verschillende regio's interesse is om met de 5 procentregel te werken. Maar u zegt dat de vraag u niet bekend is om dat breder toe te passen.

Mijn bijkomende vraag is of u met de sector in gesprek wilt gaan om te polsen naar de bereidheid om naar de 5 procentregel te gaan. Indien daar effectief een vraag voor is, plant u daarvoor dan oproepen richting lokale besturen, richting intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, om die regel ook de norm te maken?

Meyrem Almaci (Groen): Ik wil zelf aansluiten, want u hebt mij getriggerd met een stuk van uw antwoord, minister-president. U zegt dat we naar een grondige evaluatie van UiTPAS gaan. Ik denk dat het inderdaad zinvol is om om de zoveel tijd eens te kijken naar wat werkt en wat niet werkt. We weten dat vandaag

ongeveer 10 procent van de Belgen niet afspreekt met vrienden en niet deelneemt aan vrijetijdsactiviteiten omdat het voor hen onbetaalbaar is. Dat betekent ook dat zij niet deelnemen aan culturele activiteiten. Tegelijk weten we dat als ouders aan cultuur deelnemen, kinderen dan veel meer geneigd zijn om dat later in hun volwassen leven zelf ook te doen. 70 procent van de volgende generatie leest regelmatig een boek als hun ouders hetzelfde hebben gedaan. Als dat niet zo is, dan daalt dat tot 20 procent. Het is dus ongelooflijk belangrijk om daarop in te zetten en dus ook om een goede evaluatie te doen om te weten hoe we mensen het best kunnen bereiken.

Mijn vraag is of er, als u die evaluatie gaat doen, ook eens over het muurtje gekeken wordt naar wat er in andere landen gebeurt, bijvoorbeeld in Italië en in Frankrijk. Collega Meuleman heeft al het voorstel van de cultuurpas naar voren gebracht, waarbij jongeren eigenlijk een cultuurbudget krijgen via scholen. In Italië is er aan elke jongere een budget gegeven wanneer ze 18 jaar worden, om deel te nemen aan culturele activiteiten. Dat zijn allemaal manieren om te zorgen dat er van jongs af aan een toegang is tot cultuur, en dat jongeren met een kleine portemonnee er gebruik van kunnen maken.

In de evaluatie kun je natuurlijk UiTPAS zelf evalueren, maar ik zou willen vragen om ook de openheid te hebben om te kijken naar internationale initiatieven, heel gericht op jongeren en op kansarmen, die op dit moment al ingevoerd zijn in Frankrijk, Italië en andere landen, om de efficiëntie daarvan te zien en dat dan meteen mee te nemen in de oefening. Ik vraag me af of u daartoe bereid bent, en of u die oefening ook zo ziet.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Van de Wauwer, we zijn regelmatig met de sector in gesprek en we zullen dat thema ter sprake brengen.

Wat de evaluatie betreft, mevrouw Almaci, hebben we hier inderdaad die discussies gehad over Frankrijk en Italië, maar er was toen toch een genuanceerd beeld over het ter beschikking stellen van die budgetten. Maar goed, het voorstel om internationaal, binnen de Europese context, te benchmarken is wel een interessante suggestie. Dat nemen we mee.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (cd&v): Minister-president, ik denk dat we inderdaad een bredere evaluatie van het UiTPAS-systeem moeten uitvoeren, maar ik denk dat we ook moeten kijken naar de taak die het publiek daarin krijgt, en de budgetten die het daarvoor krijgt. Dat zijn nog altijd niet dezelfde budgetten als toen het UiTPAS-systeem 10 jaar geleden gestart is. Toen waren er 3 regels, vandaag 31. Naast de evaluatie van het UiTPAS-systeem moeten we dus ook kijken naar de beheersovereenkomst met het publiek en kijken hoe zij hun taken naar behoren kunnen uitvoeren en welke middelen daarvoor nodig zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.